

Giải pháp nâng cao chất lượng dạy học về Du lịch xanh cho sinh viên Trường Du lịch - Đại học Huế

Cao Thị Hoa*, Nguyễn Thị Hiền**, Trần Thị Cẩm Tú*, Trần Văn Phẩm*

*ThS. Khoa Địa lý, Trường ĐH Sư phạm, Đại học Huế

**TS. Khoa Địa lý, Trường ĐH Sư phạm, Đại học Huế

Received: 24/10/2022; Accepted: 27/10/2022; Published: 01/11/2022

Abstract: Green tourism and tourism play an important role in the country's economic development as well as ensuring the needs and life of human culture. Therefore, developing human resources for tourism, especially green tourism, is an urgent requirement. Based on research results from students of the School of Tourism - Hue University, the research team analyzed and assessed the current situation of views, perceptions, current status of document compilation, model building as well as aspirations of students related to green tourism education and propagation activities. Analyze and compare the perception of the current state of green tourism education between the 2 faculties, between students of all grades, and analyze the correlation between the survey contents. We have proposed solutions to improve the effectiveness of green tourism awareness, propaganda and training at the School of Tourism in the coming time.

Keywords: Green tourism, green tourism education model

1. Đặt vấn đề

Du lịch xanh (DLX) là một loại hình du lịch có lịch sử khá lâu đời, song hành với các hình thức du lịch (DL) khác. Hình thức sơ khai của DLX là những hoạt động DL gắn liền với thiên nhiên, được miêu tả qua các chuyến đi của Herodorus, Aristotle, Marco Polo, Ibn Batuta... Trải qua một giai đoạn dài bị sao lãng trong thời kỳ trung cổ, du lịch và các hình thức DL gắn với thiên nhiên được quan tâm trở lại nhờ những tiền đề thuận lợi cho phát triển DL trong thời kỳ Cách mạng công nghiệp. DL biển và DL núi là những trào lưu DL chính, gắn với thiên nhiên trong giai đoạn này.

Nhiều nước trên thế giới như Australia, Thụy Sĩ, Hàn Quốc, Nhật bản ... đã đưa việc đào tạo DLX dưới nhiều hình thức và các cấp độ khác nhau, từ trường nghề tới các trường cao đẳng, đại học. Trong khu vực Đông Nam Á thì Indonesia, Thái Lan đã có nhiều chính sách và kinh nghiệm trong phát triển DLX từ những năm 2004. Nổi bật là dự án đảo Bali xanh được Indonesia khởi xướng từ tháng 2/2010 nhằm xây dựng Bali thành điểm đến xanh, sạch, đẹp, phúc lợi, tiện nghi và bền vững.

Chiến lược phát triển DL Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030 đã định hướng: "Phát triển du lịch xanh, gắn hoạt động du lịch với gìn giữ và phát huy các giá trị tài nguyên và bảo vệ môi trường". Do đó, phát triển, nghiên cứu DLX tại các

cơ sở giáo dục đào tạo DL là một hướng đi tạo nền tảng vững chắc trong phát triển DL bền vững ở Việt Nam.

Trường Du lịch một đơn vị thuộc Đại học Huế, là cơ sở giáo dục đại học có đào tạo về DL cho SV. Ở bài báo này, nhóm tác giả nghiên cứu thực trạng nhận thức của SV và công tác giáo dục DLX tại Trường Du lịch - Đại học Huế; Từ đó đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng dạy học về DLX cho SV Trường Du Lịch - Đại học Huế.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề về du lịch xanh

2.1.1. Đặc điểm của du lịch xanh

DLX được hiểu là DL dựa trên nền tảng khai thác hợp lý và hiệu quả các nguồn tài nguyên, phát triển gắn với bảo vệ môi trường, bảo tồn đa dạng sinh học, giảm thiểu khí thải nhà kính và thích ứng với biến đổi khí hậu. Đây là một loại hình DL dựa vào thiên nhiên và văn hóa, gắn với giáo dục môi trường, đóng góp cho nỗ lực thân thiện môi trường và phát triển bền vững, có sự tham gia tích cực của cộng đồng.

DLX đã được đề cập từ những năm 1980 nhưng không được hưởng ứng rộng rãi cho tới khi có khái niệm về DL sinh thái. Theo tác giả Martin Oppermann: DLX là một hình thức DL thay thế thường liên quan đến DL nông thôn, là một hình thái của DL thiên nhiên, thân thiện với môi trường và hầu như không tạo ra tác động về sinh thái tại điểm đến

du lịch. DLX đã được sử dụng thay thế cho các khái niệm DL sinh thái, DL thiên nhiên, và DL nông thôn (Sung- kwon và cộng sự. 2003).

Những năm gần đây, DLX đã trở thành xu hướng của ngành công nghiệp không khói ở nhiều nước trên thế giới, bởi nó có vai trò to lớn trong duy trì, khôi phục đa dạng sinh học, văn hóa cộng đồng và đóng góp tích cực cho sự phát triển kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, phát triển DL chưa gắn với khai thác và sử dụng có hiệu quả nguồn tài nguyên, hiệu suất sử dụng tài nguyên thấp; phát triển DL chưa gắn kết với bảo vệ môi trường... gây ảnh hưởng xấu tới hình ảnh và sự phát triển bền vững của DL Việt Nam.

2.1.2. Ý nghĩa phát triển du lịch xanh và hoạt động đào tạo du lịch gắn với du lịch xanh

- Đối với du lịch:

+ DLX là giải pháp cho các địa phương trong đảm bảo hài hòa phát triển kinh tế DL và bảo vệ môi trường, các giá trị cảnh quan tự nhiên.

+ Sự phát triển của ngành DL nói chung và DLX đã và đang góp phần thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế và xuất khẩu tại chỗ; bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa, tài nguyên thiên nhiên; tạo nhiều việc làm, nâng cao đời sống nhân dân; đẩy mạnh quá trình hội nhập quốc tế, quảng bá hình ảnh đất nước, con người VN.

+ Là một sản phẩm DL có sự khác biệt, khả năng cạnh tranh cao, từ đó tăng được sự hấp dẫn của DL Việt Nam.

- Đối với SV ngành du lịch:

+ Phát triển DLX bền vững giải quyết tốt vấn đề lao động, việc làm và an sinh xã hội.

+ SV du lịch có nhận thức đầy đủ về DLX sẽ là cơ sở trong phổ biến tầm quan trọng của DLX tới nhiều tầng lớp nhân dân; trước tiên, đó chính là đối tượng SV, thanh niên và những người trẻ.

2.2. Thực trạng phát triển DLX và nhận thức của SV Trường Du lịch, Đại học Huế về du lịch xanh

2.2.1. Khách thể và phương pháp nghiên cứu

Đối tượng khảo sát là 150 SV thuộc 2 khoa Quản lý lễ hành và khoa Quản trị khách sạn nhà hàng của Trường Du lịch – Đại học Huế.

Nhóm tác giả tiến hành khảo sát qua 86 câu hỏi với 7 phần: Phần 1 (P1): Quan điểm về giáo dục DLX tại các cơ sở giáo dục đại học có đào tạo du lịch; Phần 2 (P2): Nhận thức về du lịch xanh, mô hình du lịch xanh, mô hình giáo dục du lịch xanh; Phần 3 (P3): Hiện trạng biên soạn hệ thống tài liệu về giáo dục DLX; Phần 4 (P4): Hiện trạng xây dựng mô hình giáo dục du lịch xanh; Phần 5 (P5): Hiện trạng

tập huấn về giáo dục du lịch xanh; Phần 6 (P6): Hiện trạng tuyên truyền về giáo dục du lịch xanh; Phần 7 (P7): Nguyện vọng liên quan đến hoạt động tuyên truyền, giáo dục DLX. Các câu hỏi được thiết kế theo thang đo Likert 4 mức độ và mã hóa bằng điểm với phương án 1 = Hoàn toàn đồng ý; 2 = Đồng ý; 3 = Không đồng ý; 4 = Phản đối. Thời gian khảo sát được tiến hành trong tháng 8 năm 2022.

Phương pháp xử lý số liệu, thống kê: Dữ liệu được phân tích bằng phần mềm SPSS 22. Độ tin cậy của thang đo của dữ liệu khảo sát ở 7 phần được kiểm tra theo hệ số Cronbach's alpha. Đánh giá sự tương quan giữa các phần bằng phương pháp phân tích tương quan. Đối với dữ liệu phân phối chuẩn, chúng tôi sử dụng PP phân tích phương sai một yếu tố (One-Way ANOVA) với phép kiểm định Tukey; đối với dữ liệu không phân phối chuẩn chúng tôi dùng phương pháp kiểm định Mann-Whitney cho dữ liệu của 2 khoa và phương pháp kiểm định Kruskal-Wallis cho dữ liệu sinh viên các khối lớp.

2.2.2. Đánh giá quan điểm, nhận thức chung về giáo dục du lịch xanh của sinh viên trường Du lịch, Đại học Huế

Đa phần SV đều có quan điểm, nhận thức cũng như đánh giá tốt về công tác giáo dục, tuyên truyền du lịch xanh tại Trường Du lịch – Đại học Huế. Đa số SV đều nhận thức được du lịch xanh là loại hình tự nhiên, văn hoá, có giáo dục môi trường, đóng góp cho nỗ lực bảo tồn, phát triển bền vững và thu hút sự tham gia tích cực của cộng đồng địa phương, nhận thức được ở nước ta phát triển du lịch chưa gắn với khai thác và sử dụng có hiệu quả nguồn tài nguyên, chưa gắn kết chặt chẽ với hoạt động bảo vệ môi trường và chống biến đổi khí hậu. Sinh viên đều cho rằng tuyên truyền, giáo dục du lịch xanh là cần thiết.

2.2.3. Đánh giá nhận thức về công tác giáo dục du lịch xanh giữa sinh viên các khối lớp

SV khối năm thứ 2 và năm thứ 3. Sự chuyển biến tập trung thể hiện rõ ở hiện trạng tập huấn và tuyên truyền giáo dục du lịch xanh tại cơ sở đào tạo (P5, P6). Theo ý kiến của một số GV, do trong năm học vừa qua (2021-2022) Nhà trường đã tổ chức một số hoạt động giáo dục có tích hợp nội dung giáo dục du lịch xanh cho khối sinh viên năm 2, nên mức độ nhận thức của khối sinh viên này khá hơn so với khối SV năm 3

SV khối năm thứ 3 và năm thứ 4. Có sự khác biệt rõ ở hiện trạng biên soạn hệ thống tài liệu, xây dựng mô hình giáo dục và tuyên truyền về giáo dục du lịch xanh tại cơ sở đào tạo. Điều này có thể được giải

thích do khối năm 4 là những SV cuối khóa, các em chuẩn bị ra trường, trong những năm học trước nhà trường dường như chưa áp dụng hình thức tích hợp nội dung giáo dục du lịch xanh vào các học phần liên quan đến du lịch. Do đó việc đánh giá về mặt thực trạng xây dựng tài liệu, mô hình cũng như thực trạng hoạt động giáo dục tuyên truyền về du lịch xanh các em đều đánh giá ở mức thấp hơn sinh viên năm 3.

2.3. Giải pháp nâng cao chất lượng dạy học về du lịch xanh cho sinh viên Trường Du Lịch - Đại Học Huế

Từ những kết quả thu được thông qua khảo sát, nhóm nghiên cứu đề xuất giải pháp nâng cao nhận thức và gắn với đào tạo về du lịch xanh cho sinh viên Trường Du Lịch - Đại học Huế.

2.3.1. Nâng cao nhận thức của SV về DLX

Tuyên truyền về DLX, giáo dục du lịch xanh dưới nhiều hình thức tới sinh viên là giải pháp ưu tiên. Các tổ chức xã hội như Đoàn thanh niên, Hội Sinh viên dưới sự cố vấn chuyên môn từ GV nhà trường đóng vai trò quan trọng để truyền tải một cách nhanh chóng, đầy đủ tới sinh viên thông qua các hoạt động, cuộc thi trực tuyến hoặc trực tiếp.

Ví dụ như cuộc thi “Đại sứ tuyên truyền về giáo dục du lịch xanh”, triển lãm “Ảnh về hoạt động du lịch xanh cơ sở giáo dục đại học”... Các hoạt động cần đặt mục tiêu mở rộng quy mô tham gia, không chỉ giới hạn trong sinh viên ngành du lịch. Không chỉ mang ý nghĩa nâng cao nhận thức cho thế hệ trẻ mà còn là cơ sở cho nhiều ý tưởng, giải pháp hay có thể áp dụng. Xây dựng một website về giáo dục du lịch xanh không quá phức tạp nhưng công việc thiết kế nội dung thu hút người xem, xây dựng thuật toán hỗ trợ người truy cập tìm kiếm đúng với nhu cầu mỗi người thực sự cần nhiều ý tưởng sáng tạo.

2.3.2. Giáo dục du lịch xanh gắn với hoạt động đào tạo trong cơ sở giáo dục

Nhà trường đóng vai trò quyết định trong nhận thức của sinh viên về du lịch xanh cũng như giáo dục du lịch xanh. Do đó, nhà trường cần quyết liệt và đầu tư hơn nữa trong giảng dạy, giáo dục về du lịch xanh. Nhà trường cần tổ chức biên soạn tài liệu về cơ sở lý luận và thực tiễn của du lịch xanh, từ đó xây dựng được một hệ thống giáo trình, tổng thể chương trình, nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục du lịch xanh.

Đa dạng hóa các hình thức đào tạo du lịch xanh cho sinh viên. Đối với sinh viên năm cuối, tăng cường tập huấn thông qua khảo sát thực tế về thiên nhiên, văn hóa, con người ... phục vụ công việc sau

tốt nghiệp. Đối với sinh viên năm 2, 3 với nền tảng kiến thức sẵn có cần đa dạng các modun giáo dục du lịch xanh với nhiều loại hình như du lịch tham quan, du lịch nghỉ dưỡng, du lịch thể thao và du lịch văn hóa. Sinh viên năm thứ nhất cần được tập huấn các kỹ năng, phương pháp học tập hiệu quả các mô hình giáo dục du lịch xanh.

Đẩy mạnh ứng dụng khoa học - công nghệ tiên tiến trong đào tạo, bồi dưỡng, phát triển nguồn nhân lực du lịch xanh. Hiện nay, du lịch không chỉ giới hạn trải nghiệm cá nhân hay một nhóm nhỏ. Du lịch có thể xem như là trải nghiệm của một bộ phận cộng đồng dưới góc nhìn của các blogger, các youtuber. Ưu điểm là sự tiếp cận đa dạng, nhiều địa điểm, nhiều thông tin đa chiều. Tuy nhiên, dưới góc nhìn cá nhân có thể đưa tới nhiều hiệu ứng tiêu cực. Tiếp cận du lịch xanh trên không gian mạng là xu thế tất yếu, với yêu cầu hướng tới là trải nghiệm người sử dụng dịch vụ. Nhà trường cần khuyến khích sinh viên tham gia các giải pháp công nghệ như xây dựng môi trường du lịch thực tế ảo, phối hợp các ngành đào tạo chuyên sâu khác xây dựng website với thuật toán tối ưu phục vụ tìm kiếm địa điểm du lịch...

3. Kết luận

Để đưa DLX thành một hình thức DL bền vững và phổ biến thì vai trò của nhân lực ngành du lịch, đặc biệt là SV được đào tạo chuyên sâu về du lịch rất quan trọng. Nhóm tác giả đã đề xuất một số giải pháp về nâng cao nhận thức cho SV cũng như nâng cao chất lượng hoạt động dạy học của cơ sở giáo dục du lịch về hình thức đào tạo, các hướng đi về ứng dụng khoa học công nghệ vào hoạt động du lịch. Đây cũng là một tài liệu tham khảo bổ ích cho những nhà quản lý, cơ sở đào tạo du lịch và SV quan tâm đến các chủ đề về phát triển du lịch xanh theo hướng đi đảm bảo tính bền vững.

Tài liệu tham khảo

1. Cao Thị Hoa, Nguyễn Hoàng Sơn, Mai Văn Chân (2022), *Thực trạng công tác giáo dục du lịch xanh cho sinh viên Trường Du Lịch – Đại học Huế*, Hội nghị Khoa học Địa lý toàn quốc lần thứ XII. Hà Nội
2. Bộ Chính trị (2017), *Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16/1/2017 về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*. Hà Nội
3. Hoàng Trọng, Chu Nguyễn Mộng Ngọc (2008), *Phân tích dữ liệu nghiên cứu với SPSS – tập 1 và 2*, NXB Hồng Đức. Thanh Hóa
4. Hong, S. K., Kim, S. I., & Kim, J. H. (2003). *Implications of potential green tourism development. Annals of tourism research*, 30(2), 0-341.